

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JiPP เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาโรงเรียนวัดโคกทอง จังหวัดราชบุรี

Using JiPP Model for School Administration to Promote Student Learning Skills in the 21st Century; a Case Study at Wat Kokthong School Ratchaburi

พรศักดิ์ สุจริตรักษ์*

Phornsak Sucharitrak

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JiPP เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาโรงเรียนวัดโคกทอง จังหวัดราชบุรี 2) ศึกษาความพึงพอใจของครูที่ต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JiPP เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาโรงเรียนวัดโคกทอง จังหวัดราชบุรีและ 3) ศึกษาระดับคุณภาพทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนวัดโคกทอง จังหวัดราชบุรี ประชากรคือ โรงเรียนวัดโคกทอง จังหวัดราชบุรี โดยมีผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้อำนวยการ หัวหน้าวิชาการ ครูผู้สอน และนักเรียนจำนวน 124 คนใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกนได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 97 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการ 1 คน หัวหน้าวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน 6 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ส่วนนักเรียน 89 คน ได้มาจากสุ่มอย่างง่ายตามสายชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 3 ประเภท ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก แบบสอบถามความพึงพอใจ และแบบประเมินผลทักษะผู้เรียนตามสภาพจริง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test แบบ dependent

ผลการวิจัย พบว่า

1. กระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JiPP เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาโรงเรียนวัดโคกทอง จังหวัดราชบุรี พบว่ามี 4 ขั้นตอน 1) การวางแผน ได้แก่การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจิตศึกษา/ชุมชนแห่งการเรียนรู้/การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และกำหนดเป้าหมายองค์กร 2) การดำเนินกิจกรรม ได้แก่ การที่ผู้บริหาร/ประธานกรรมการสถานศึกษา/ครูอบรมและศึกษาดูงาน โรงเรียนต้นแบบด้านจิตศึกษาการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ครูออกแบบ/พัฒนารูปแบบจิตศึกษา/ชุมชนแห่งการเรียนรู้/การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดกิจกรรมจิตศึกษา/ชุมชนแห่งการเรียนรู้/การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การกำหนดปฏิทินแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) การสร้างวิถีชุมชนในโรงเรียน 3) การติดตามประเมินผล ได้แก่ กำหนดปฏิทินการนิเทศ การสังเกตการเปลี่ยนแปลง และเก็บหลักฐานการพัฒนา 4) การนำผลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนา ได้แก่ คณะครูนำผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันขยายผล

* อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

2. ความพึงพอใจของครูที่ต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JiPP เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาโรงเรียนวัดโคกทอง จังหวัดราชบุรี พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ระดับคุณภาพทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนวัดโคกทอง จังหวัดราชบุรี พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพหลังใช้กระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JiPP อยู่ในระดับพอใช้ เมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างคะแนนระดับคุณภาพ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพทักษะหลังใช้สูงกว่าก่อนใช้กระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JiPP อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JiPP/ การส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

This research study aimed to 1) explore the educational process of school management and administration using JiPP model to promote students learning skills in the 21st century; a case study at Wat Kokthong School Ratchaburi; 2) determine the teachers' satisfaction towards the educational process of school management and administration using JiPP model to promote students learning skills in the 21st century and; 3) to examine the level of quality in students learning skills in the 21st century. The population is Wat Khokthong, Ratchaburi The informants include director, chief academic teachers and students of 124 people. Researcher estimated the sample size using Krejcie and Morgan and 97 samples were a representative statistical sample. Eight were selected using purposive sampling. It included 1 school administrator, 1 head of academic administrator, and 6 teachers. 89 students were simply randomized by students' levels. The research instrument were in-depth interview, questionnaire and authentic assessment of students learning skills. T-test, Mean ($\bar{x}$) and Standard Deviation (S.D.) were used to analyze the data.

The results were as follows:

1) The educational process of school management and administration using JiPP model to promote students learning skills in the 21st century at Wat Kokthong School Ratchaburi were focused on four steps. Firstly, planning step. The information of Jit-Suk-Sa, Community of Learning, Problem-based Learning and Management were explored in order to determine the institutional goal. Secondly, conducting activities. This will have done by arranging the conference and taking school administrators/ Chair of School Committee/ teachers to field trip at the model school for Jit-Suk-Sa, Community of Learning, and Problem-based Learning and management. Teachers train and develop their Jit-Suk-Sa, Community of Learning, and Problem-based Learning and allocating dates and times in Professional Learning Communities (PLC), and building community in schools. Thirdly, follow up the activities. This will have done by supervision, observation, and collecting document, pictures and video for the

evidence. Lastly, improvement steps. Teachers share their experience of learning for further development. Expanding their network will be continued by school administrators and teachers.

2) Teachers' satisfaction towards the educational process of school management and administration using JIPP model to promote Students Learning Skills in the 21st Century at Wat Kokthong School Ratchaburi overall were found at the high level. Regarding each aspect, implementing Jit-Suk-Sa was highest, following by Professional Learning Communities (PLC). Problem-based Learning was at last.

3) The data was found the average of level of quality in students learning skills in the 21st century at Wat Kokthong School Ratchaburi prior to the use of JiPP model was at less level. It was found satisfaction in students learning skills quality after using JiPP model at the moderate level. When compare the level of quality in students learning skills before and after using JiPP model, it was shown the level of quality in students learning skills after using JiPP model was higher than the educational process of school management and administration using JiPP model at the level of .01.

Keywords : Using JiPP Model for School Management and Administration / Promoting Student Learning Skills in the 21st Century

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วอันสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการ

เตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นยุคแห่งการแข่งขันทางสังคมค่อนข้างสูงในปัจจุบัน ส่งผลต่อการปรับตัวให้ทัดเทียมและเท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคม ในทุกมิติรอบด้าน

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียนเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีจุดเริ่มต้นมาจากการประชุมร่วมกันของกลุ่มนักวิชาการหลากหลายสาขา ในสหรัฐอเมริกาการประชุมร่วมกัน โดยรัฐบาล

ต้องการพัฒนาคุณภาพประชากรประเทศเพื่อยกระดับขีดความสามารถของประเทศกับนานาชาติ และต้องการให้ประชากรนั้นมีคุณภาพและศักยภาพในสังคมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างรวดเร็วทั้งนี้องค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ที่ควรเกิดขึ้นในผู้เรียนจากการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ประกอบด้วยความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) การสื่อสารและการร่วมมือ (Communication and Collaboration) 2) ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) ประกอบด้วยความรู้เท่าทันสารสนเทศ (Information Literacy) การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) การรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT: Information, Communications & Technology Literacy) และ 3) ทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills) ประกอบด้วยความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง (Initiative and Self-Direction) ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) การเพิ่มผลผลิตและความรับผิดชอบ (Productivity and Accountability) ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility) (Mitchell & Walton-Fisette, 2015: 212) ที่ผ่านมามีประเทศไทยให้ความสำคัญกับสมรรถนะผู้เรียน โดยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 22 ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

ได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ข้อ ซึ่งได้ยึดตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 6)

จากข้อมูลการรายงานการแข่งขันในเวทีโลก (The Global Competitiveness Report, 2014-2015) ในการประชุมเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) ที่ได้นำเสนอข้อมูลเปรียบเทียบคุณภาพการศึกษาของไทยในเวทีโลกโดยพบว่าคุณภาพของระบบการศึกษาของไทย (Quality of the Educational System) คุณภาพต่ำลงจากอันดับที่ 78 (ปี พ.ศ. 2556) ไปเป็นอันดับที่ 87 จาก 144 ประเทศ และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศอาเซียน ไทยอยู่ในลำดับที่ 8 และยังพบอีกว่าคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาของไทยในเวทีโลก (Quality of Primary Education) มีคุณภาพต่ำลงเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาจากอันดับที่ 82 เป็นอันดับที่ 90 (Klaus, 2014-2015: 452) สอดคล้องกับข้อมูลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555: 28) ที่ได้มีการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) พบว่า ตัวบ่งชี้พื้นฐานที่สำคัญ ยังอยู่ในระดับพอใช้ คือตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับพอใช้ มากที่สุด (ร้อยละ 53.14) รองลงมาคือตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ร้อยละ 11.91) และตัวบ่งชี้

ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็นอยู่ระดับพอใช้ร้อยละ 3.55 ซึ่งผลการประเมิน ดังกล่าว ยังสอดคล้องกับการศึกษาผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 12-13) พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย พบว่า จุดหมายมีรายละเอียดมาก ไม่สะท้อนปรัชญาการศึกษาไทย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และทักษะศตวรรษที่ 21 ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ด้าน คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นภาพกว้างไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้านมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดมีความซ้ำซ้อนกัน ตัวชี้วัดบางมาตรฐาน บางกลุ่มสาระการเรียนรู้ บางชั้นปีมีจำนวนมากและยาก และตัวชี้วัดค่อนข้างอิงเนื้อหาทำให้ต้องใช้เวลารเรียนมาก

จากเหตุและผลดังกล่าว ทำให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วน ในการศึกษารูปแบบการบริหารที่ส่งเสริมทักษะเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและทดลองใช้รูปแบบ

การบริหารสถานศึกษาแบบ JIPP เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนวัดโคกทอง จังหวัดราชบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JIPP คือ จิตศึกษา (Jitsueksa) การสร้างวิชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (P=Problem-based Learning) ผู้วิจัยได้นำแนวทางการบริหารของโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนามาประยุกต์ใช้

ส่วนแนวคิดทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนวัดโคกทอง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยใช้แนวคิดจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ประกอบด้วย ทักษะการสื่อสารทักษะการคิดทักษะการแก้ปัญหาทักษะการใช้เทคโนโลยี และทักษะการใช้ชีวิตโดยนำแนวคิดดังกล่าวเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

ที่มา: วิเชียร ไชยบัง (2558: 101-151) และกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 4-6)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JiPP เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาโรงเรียนวัดโคกทอง จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่ต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JiPP เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาโรงเรียนวัดโคกทอง จังหวัดราชบุรี
3. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนวัดโคกทอง จังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JiPP เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดโคกทอง จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัย (Methodology) เป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากร

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรคือโรงเรียนวัดโคกทอง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน ครูผู้สอน 16 คน และนักเรียน 106 คน รวม 124 คน ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงใน สนิท นันทชัย, 2549: 33) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 97 คน คือ ผู้อำนวยการ 1 คน และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน ครูผู้สอน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ส่วนนักเรียน 89 คน ได้มาจากสุ่มอย่างง่ายตามสายชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยมี 3 ประเภท ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) แบบสอบถามความพึงพอใจ และแบบประเมินผลทักษะผู้เรียนตามสภาพจริง

ประเภทที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ดังนี้

แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก สำหรับผู้บริหารเป็นกระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JiPP โดยโครงสร้างคำถามในการสัมภาษณ์จะประกอบไปด้วยประเด็นดังต่อไปนี้กระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา การสร้างวิถีสวนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยแต่ละหัวข้อจะถามใน 4 ประเด็นหลัก คือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการนำผลที่ได้ไปปรับปรุง/พัฒนา

ประเภทที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JiPP

แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JiPP ซึ่งลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scale อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 69-70) ประกอบด้วยกระบวนการบริหารสถานศึกษา 3 ด้าน คือ การใช้กิจกรรมจิตศึกษา การสร้างวิถีสวนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยแต่ละด้านจะถามใน 4 ประเด็นหลัก คือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการนำผลที่ได้ไปปรับปรุง/พัฒนา ลักษณะ

ของแบบสอบถาม เรียงลำดับการปฏิบัติจากมากที่สุดไปถึ้นน้อยที่สุด

ประเภทที่ 3 แบบประเมินผลทักษะผู้เรียนตามสภาพจริงมีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินค่าเชิงคุณภาพ (Rubrics) ใช้ประเมินทักษะของนักเรียน 5 ด้าน ประกอบด้วย ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการใช้เทคโนโลยีและทักษะการใช้ชีวิตซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน 4 ระดับคุณภาพ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่แก้ไขไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) คัดเลือกข้อคำถามจากแบบสอบในแต่ละข้อที่ค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2545: 150) เลือกเป็นข้อคำถามและปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามที่ถูกต้อ่งใช้ได้แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2545: 158) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.914

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามข้อมูลวัตถุประสงค์การวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) มีขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis) ผู้วิจัยอ่านทำความเข้าใจกับข้อมูลทั้งหมดของผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย พร้อมดึงกลุ่มคำ (Keyword) ที่เกี่ยวกับกระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JIPP แล้วนำมาเขียนไว้ในช่องทางขวามือของแบบบันทึกการสัมภาษณ์

1.2 จัดกลุ่มข้อมูล (Clustering) แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ผู้วิจัยอ่านข้อมูลที่ได้ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายอีกครั้ง แล้วจัดแบ่งกลุ่มดัชนีข้อมูลตามคำถามการวิจัยในแต่ละคำถามในหัวข้อวิจัยที่กำหนดไว้คือ กระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา การสร้างวิถีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยแต่ละหัวข้อจะถามใน 4 ประเด็นหลักคือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการนำผลที่ได้ไปปรับปรุง/พัฒนา

1.3 สร้างบทสรุป (Drawing Themes)

1.3.1 อ่านทำความเข้าใจกับข้อมูลทั้งหมดในแต่ละกลุ่มดัชนีข้อมูลย่อยแล้วสรุปเป็นหัวข้อย่อย ๆ (Sub-Themes) ในแต่ละเรื่องตามคำถามการวิจัยของผู้ให้ข้อมูล

1.3.2 อ่านทบทวนข้อมูลทั้งหมดของแต่ละหัวข้อย่อย เพื่อพิสูจน์ว่าหัวข้อย่อยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นหัวข้อย่อยที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงของข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูล

1.3.3 อ่านทำความเข้าใจกับหัวข้อย่อยแต่ละข้อแล้วสรุปเป็นหัวข้อ (Themes) ตามแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และความคิดเห็นของผู้วิจัย เพื่อให้เป็นข้อค้นพบเบื้องต้น (Preliminary Finding)

1.3.4 เขียนแผนภาพกระบวนการ (Flow Chart) สรุปข้อค้นพบแต่ละเรื่องตามประเด็นคำถามการวิจัยของผู้ให้ข้อมูลแล้วนำมาเขียนเป็นแผนภาพกระบวนการ

1.4 พิสูจน์บทสรุป (Verifying Conclusion) ผู้วิจัยตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่เป็นข้อสรุปกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องตรงกันกับความหมายที่ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ไว้อีกครั้ง ก่อนสรุปเป็นข้อค้นพบ

2. วิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบ JiPP ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้านแล้วนำค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1986: 182 อ้างถึงใน ประดับ บุญธรรม, 2551: 73)

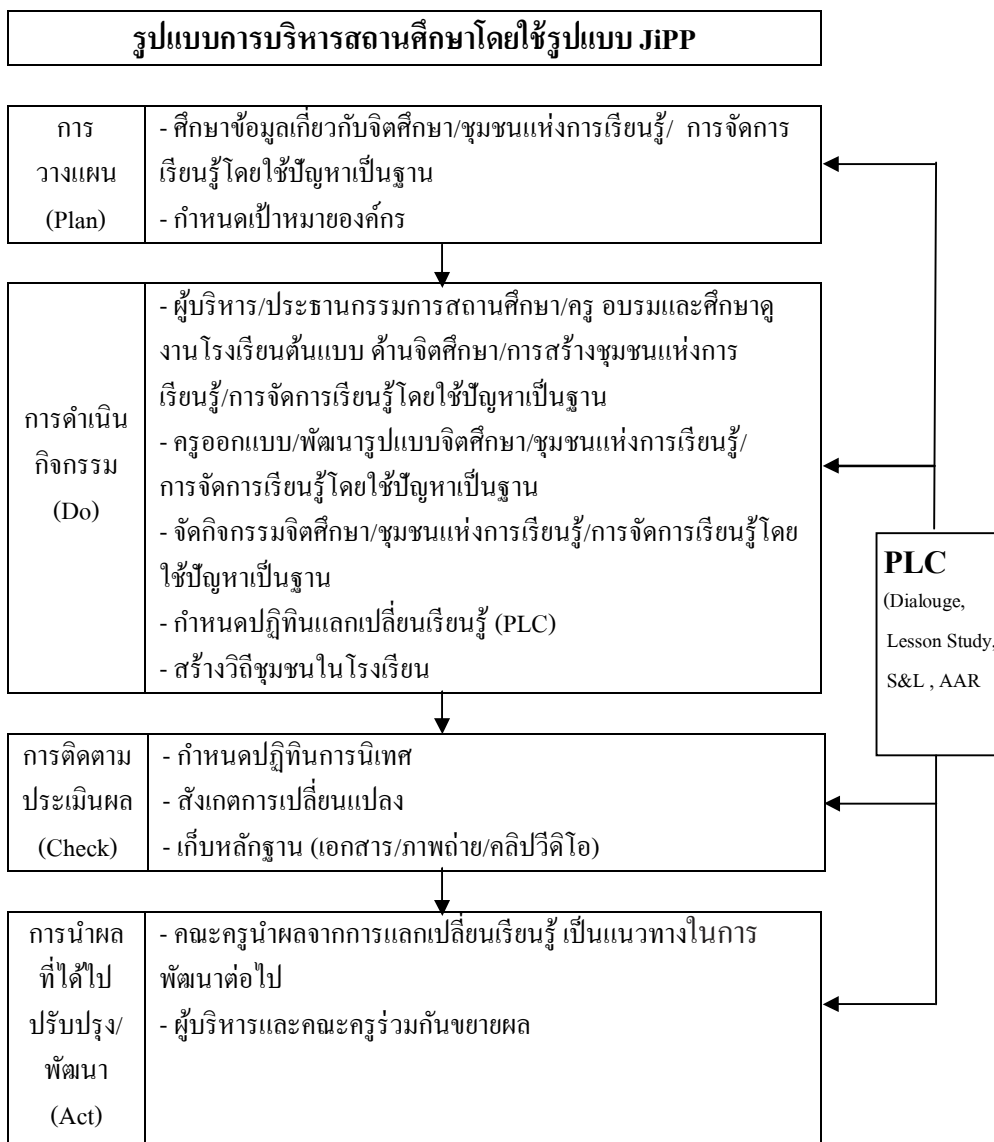
3. การประเมินผลทักษะผู้เรียนตามสภาพจริงมีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานประเมินค่าเชิงคุณภาพ (Rubrics) ใช้ประเมินทักษะของนักเรียน 5 ด้าน ประกอบด้วย ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการใช้เทคโนโลยีและทักษะการใช้ชีวิตซึ่งนำค่าเฉลี่ยของน้ำหนักที่ได้มาเทียบเคียงกับเกณฑ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินทักษะตามสภาพจริง เพื่อเปรียบเทียบทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ก่อนและหลังใช้กระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JiPP ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t-test แบบ dependent

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JiPP เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาโรงเรียนวัดโคกทอง จังหวัดราชบุรี

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการแบบเจาะลึก จัดกลุ่มข้อมูลสร้างบทสรุป และพิสูจน์บทสรุปกระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JiPP เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อันประกอบด้วย กิจกรรมจิตศึกษา การสร้างวิถีสวมหมวกการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ใน 4 กระบวนการหลักคือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการนำผลที่ได้ไปปรับปรุง/พัฒนา ดังภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JIPP ของโรงเรียนวัดโคกทอง จ.ราชบุรี

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JIPP เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาโรงเรียนวัดโคกทองจังหวัดราชบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JIPP เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาโรงเรียนวัดโคกทอง จังหวัดราชบุรี ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของครูที่ต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JIPP เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาโรงเรียนวัดโลกทอง จังหวัดราชบุรี ในภาพรวม

กระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JIPP	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
1. การใช้กิจกรรมจิตศึกษา	4.29	0.08	มาก	1
2. การสร้างวิถีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.07	0.12	มาก	2
3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	3.90	0.07	มาก	3
รวม	4.20	0.08	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจของครูที่ต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JIPP เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาโรงเรียนวัดโลกทอง จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, S.D. = 0.08) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การใช้กิจกรรมจิตศึกษา ($\bar{X}=4.29$, S.D. = 0.08) การสร้างวิถีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{X}=4.07$, S.D. = 0.12) และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ($\bar{X}=3.90$, S.D. = 0.07)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาระดับคุณภาพทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนวัดโลกทอง จังหวัดราชบุรี

การวิเคราะห์ระดับคุณภาพทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ใน 5 ด้านประกอบด้วย ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการใช้เทคโนโลยี และทักษะการใช้ชีวิต อันเป็นผลมาจากผลการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JIPP ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนวัดโลกทอง จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมทั้งก่อนและหลังใช้กระบวนการบริหารสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบ JIPP

ทักษะของ ผู้เรียน	จำนวน ผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ทักษะ	ค่าเฉลี่ย ของผลต่าง	t	df	Sig
ก่อนใช้	89	0.60	0.32	ปรับปรุง	1.70	12.717	5	0.000
หลังใช้	89	2.29	0.24	พอใช้				

จากตารางที่ 2 พบว่า การประเมินทักษะของทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนวัดโคกทอง จังหวัดราชบุรี มีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพทักษะก่อนใช้กระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JIPP อยู่ในระดับปรับปรุง ($\bar{x}=0.60$, S.D. = 0.321) และมีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพ หลังใช้กระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JIPP อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{x}= 2.29$, S.D. = 0.243) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนระดับคุณภาพทักษะทั้งสองครั้ง พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพทักษะหลังใช้กระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JIPP สูงกว่าก่อนใช้กระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JIPP อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยข้างต้น สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. กระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JIPP เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จากผลการวิจัย พบว่า กระบวนการบริหารประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ การวางแผน การดำเนินกิจกรรม การติดตามประเมินผล และการนำผลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนา ที่เป็นเช่นนี้ เพราะกระบวนการบริหารดังกล่าวเป็นที่นิยมเป็นอย่างมากในยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวคิดของ คูซินส์ (Cousins, 1998: 76) ที่กล่าวว่า กระบวนการ PDCA circle เป็นแนวคิดทฤษฎีการบริหารที่มีชื่อเสียงมาก ซึ่ง เดมมิง (Edwards Deming) พัฒนามาจากแนวคิดวงล้อ PDSA ของ ชิวฮาร์ต (Shewhart) ที่ใช้เพื่อนำไปพัฒนาและแก้ปัญหาภายในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษา และระบบการประกันคุณภาพของประเทศไทย ที่ภาครัฐกำหนดให้ใช้

แนวคิดการบริหารคุณภาพ (PDCA Circle) กันอย่างแพร่หลาย (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555: 107)

จากผลวิจัยที่พบว่า

1. ขั้นการวางแผน ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย ดังนี้ 1) การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจิตศึกษา/ชุมชนแห่งการเรียนรู้/ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และ 2) การกำหนดเป้าหมายองค์กรที่เป็นเช่นนี้ ก็เพราะการวางแผนที่ดีต้องมีการศึกษาข้อมูลที่รอบด้านและดำเนินไปอย่างเป็นขั้นตอน สอดคล้องกับแนวคิดของ คูซินส์ (Cousins, 1998: 76) ที่กล่าวไว้ว่าการวางแผนเป็นกระบวนการที่ต้องทำความเข้าใจ คือ ต้องกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และจะต้องศึกษารวบรวมข้อมูลให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อใช้ในการตัดสินใจ และยังสอดคล้องกับหวัง (Wang, 2011: 366) ที่กล่าวว่า การวางแผนคือการกำหนดนโยบาย ขั้นตอน และเป้าหมายขององค์กร

2. ขั้นการดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนย่อย ดังนี้ 1) ผู้บริหาร/ประธานกรรมการสถานศึกษา/ครู อบรมและศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ ด้านจิตศึกษา/การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้/การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) ครูออกแบบ/พัฒนารูปแบบจิตศึกษา/ชุมชนแห่งการเรียนรู้/การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 3) จัดกิจกรรมจิตศึกษา/ชุมชนแห่งการเรียนรู้/การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 4) กำหนดปฏิทินแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) และ 5) สร้างวิถีชุมชนในโรงเรียน การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบเป็นการศึกษานอกสถานที่เพื่อเรียนรู้ และแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่คาดหวังว่าจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงานหรืองานในหน้าที่ของแต่ละบุคคลได้ ทั้งยังเป็น การเปลี่ยนบรรยากาศ

อันซ้ำซากจำเจของงานประจำที่ทำอยู่ไปสู่การพบเห็นสิ่งใหม่ ซึ่งสร้างเสริมแนวคิดใหม่และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ทั้งยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานได้อีกทางหนึ่ง สอดคล้องกับแลสเซอร์ (Lasser, 2009: 579) ที่กล่าวว่าการศึกษาคุณงาน เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าสำหรับครูผู้สอนที่จะได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้คน วัฒนธรรม และสถานที่ที่มีความสัมพันธ์กับหลักสูตรรายวิชา การลงมือปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นออกแบบ/พัฒนารูปแบบจิตศึกษา/ชุมชนแห่งการเรียนรู้/ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการนำเอาความรู้ที่ผู้บริหารและครูได้ไปศึกษาเรียนรู้ คุณงาน หรือมีประสบการณ์มาลงสู่การปฏิบัติจะทำให้เกิดการเรียนรู้ ลองผิดลองถูกจนเกิดความชำนาญ เป็นการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับการลงมือปฏิบัติ สอดคล้องกับเกรินส์ (Kerins, 2010: 64) ซึ่งได้อธิบายว่า การเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ แม้ว่าการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติมัก จะอ้างว่าลงมือปฏิบัติหลังจากเรียนรู้ แต่แท้ที่จริงแล้ว การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ หมายถึง การปฏิบัติจริงและการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นในเวลาเดียวกันได้ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community) เป็นแรงกระตุ้น ให้ครูผู้สอนตระหนักในหน้าที่ของความเป็นครูอย่างแท้จริง เป็นครูที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่หลักของตน รับผิดชอบต่อนักเรียน รวมถึงร่วมมือในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ช่วยพัฒนาแนวความคิด เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสอดคล้องกับโรเบิร์ตส์ และพรูตต์ (Roberts & Pruitt, 2009: 5-6) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นกิจกรรมหนึ่ง ที่ส่งเสริมการเรียนรู้และค่านิยมที่เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยใช้การสนทนาแบบ

พลวัตโดยครู นักเรียน บุคลากร ผู้ปกครอง ครูใหญ่ และชุมชน โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การปรับปรุงคุณภาพของการเรียนรู้และการใช้ชีวิตภายในโรงเรียน และสอดคล้องกับ ดูฟูร์ และ ดูฟูร์ (DuFour & DuFour, 2010: 75) กล่าวว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นกระบวนการซึ่งนักการศึกษาที่ได้ร่วมกัน ว่าการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้บรรลุผลลัพธ์ที่ดีกว่า คือ นักเรียนมีความสุข เพราะชุมชนแห่งการเรียนรู้ดำเนินงานภายใต้สมมติฐานที่ว่าหัวใจสำคัญในการเรียนรู้ที่ดีสำหรับนักเรียน คือ การเรียนรู้กับงานอย่างต่อเนื่อง และจะถูกติดตามตรวจสอบอย่างใกล้ชิดโดยกระบวนการ PLC สอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2555: 133-134) ที่ได้อธิบายว่า หัวใจสำคัญที่สุดของชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community) คือ เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตที่ดีของครูในยุคศตวรรษที่ 21 ที่การเรียนรู้ในโรงเรียนที่ต้องเปลี่ยนไปจากเดิมโดยสิ้นเชิง ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจาก “ครูสอน” (Teacher) มาเป็น “ครูฝึก” (Coach) หรือครูผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน (Learning Facilitator) ห้องเรียนต้องเปลี่ยนจากห้องสอน (Class Room) มาเป็นห้องทำงาน (Studio) เพราะในเวลาเรียนส่วนใหญ่ นักเรียนจะเรียนเป็นกลุ่ม และทำงานร่วมกันที่เรียกว่า การเรียนแบบโครงการ (Project-Based Learning) นอกจากนี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community) ยังเป็นเครื่องมือให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชน (Community) ทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับ “ปฏิรูป” การเรียนรู้ เป็นการปฏิรูปที่ “เกิดจากภายใน” คือ ครูร่วมกันดำเนินการเพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้ดำเนินคู่ขนาน และเสริมแรงกันทั้งจากภายในและจากภายนอก ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community)

เป็นเครื่องมือให้ครูเป็นผู้ลงมือกระทำ (Actor) เป็น “ประธาน” เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงให้แก่วางการศึกษา ไม่ใช่ปล่อยให้ครูเป็น “กรรม” (ผู้ถูกกระทำ) อยู่เรื่อยไป หรือเป็นเครื่องมือปลดปล่อยครูออกจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจสู่ความสัมพันธ์แนวราบเพื่อร่วมกันสร้างการเปลี่ยนแปลงให้แก่วางการศึกษา รวมทั้งสร้างการรวมตัวกันของครู เพื่อทำงานสร้างสรรค์ ได้แก่ การนำประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ PBL และนวัตกรรมอื่น ๆ ที่ตนเองทดลอง มาแลกเปลี่ยนแบ่งปันกัน เกิดการสร้างความรู้หรือยกระดับความรู้ในการทำหน้าที่ครูจากประสบการณ์ตรง และจากการเทียบเคียงกับ ทฤษฎีที่มีนักศึกษาและเผยแพร่ไว้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community) เป็นเครื่องมือนำเอาเกียรติภูมิของครูกลับคืนมาไม่ต้องรอให้ใครหยิบยื่นให้ แต่ทำโดยลงมือทำ ครูแต่ละคนลงมือศึกษาทักษะเพื่อการดำรงชีวิต ทักษะการเรียนรู้ และทักษะการสอนในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ศึกษา PBL และ PLC แล้วลงมือทำ ทำแล้วทบทวนไตร่ตรองการเรียนรู้จากผลที่เกิด (Reflection หรือ AAR) เอง และทบทวนร่วมกับเพื่อนครู เกิดเป็น “ชุมชนเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์” (วิจารณ์ พานิช, 2555: 133-134) การกำหนดปฏิทินงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความสำคัญมากเพราะการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานเป็นกรอบแนวความคิด และแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน เป็นการวางแผนการปฏิบัติงานล่วงหน้า ซึ่งต้องมีรายละเอียดชัดเจน แต่กระชับชัดเจนสอดคล้องกับแนวคิดของทีมงานของผู้ประกอบการสื่อ (The Staff of Entrepreneur Media, 2015: 305) ที่กล่าวว่า การกำหนดปฏิทินงานเป็นเครื่องมือในการที่จะดำเนินงานขององค์กร จะต้องมีความยาวใน

รายละเอียด แต่อาจจะสั้น ๆ ในการนำเสนอ การสร้างวิถีมุขมน คือ แนวทางการดำรงชีวิตประจำวัน และการดำรงตนในสังคมของบุคคลในมุขมนเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของสมาชิก ส่วนใหญ่ในแต่ละมุขมน เป็นการสร้างกลไกทางสังคม ที่มีพลังขับเคลื่อนและอำนาจบังคับใช้ รวมถึงการมีวิธีการจัดการความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นการสร้างวิถีมุขมนในโรงเรียน จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นที่ผู้บริหารที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้องกับ สุรพงษ์ ไชยวงศ์ (2555) ที่กล่าวว่า วิถีมุขมน คือ แบบแผนการใช้ชีวิตของมุขมน ในการจัดการตนเองให้สามารถดำรงชีวิตและความเป็นมุขมนอยู่ได้อย่างพอเพียงและเป็นสุข การสร้างวิถีมุขมนในโรงเรียน ไม่ใช่เรื่องง่ายที่ผู้บริหารจะต้องใช้ความพยายาม วิริยะอุตสาหะต้องใช้เวลา และความเข้าใจบนฐานของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สอดคล้องกับ ซัมเมอร์ส (Summers, 1993) ที่กล่าวว่าวิถีมุขมนไม่ใช่เป็นสิ่งที่จะได้เรียนรู้กันในวันหยุดสุดสัปดาห์ ไม่ใช่เป็นสิ่งที่จะได้เรียนรู้จากการอ่านหนังสือ ไม่ใช่เป็นสิ่งที่จะได้เรียนรู้โดยทำตามลิบขึ้นตอนง่าย ๆ แต่มันเป็นภูเขาสูงมากที่จะต้องปีนขึ้นไป และก่อนที่จะปีนภูเขา เราจะต้องเข้าใจถึงความสูงที่มันเป็น เพื่อที่จะเตรียมความพร้อมตามและตั้งเป้าหมายไว้ในบุคลากรแต่ละคน

3. ขั้นตอนการติดตามประเมินผลประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้ 1) กำหนดปฏิทินการนิเทศ 2) สังเกตการเปลี่ยนแปลง 3) รายงานผลพร้อมหลักฐาน (เอกสาร/ภาพถ่าย/คลิปวิดีโอ) การติดตามประเมินผลเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญที่ผู้บริหารต้องให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพราะจะทำให้รู้ว่าโครงการนั้น ๆ บรรลุเป้าหมาย หรือประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้หรือไม่ สอดคล้องกับ รอยเชย์ ไทเออร์ และพัคเจ็ทท์

(Royse, Thyer & Padgett, 2010: 116) ที่กล่าวว่า กระบวนการติดตามประเมินผลสามารถช่วยตรวจสอบว่าความล้มเหลวของโครงการเกิดขึ้นจาก เป็นผลมาจากโปรแกรม ที่ไม่ดีหรือมีการแทรกแซง ที่ไม่ดี หรือถ้ามันเป็นเพราะการดำเนินการโครงการ เป็นปัญหาและสอดคล้องกับ เบเซอร์รา (Becerra, 1995: 78) การติดตามตรวจสอบและการประเมินผล มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก การประเมินผล เป็นการบริหารจัดการ การวิเคราะห์ และสรุปผล การให้ข้อเสนอแนะบนฐานของข้อมูลที่ได้รับการ ตรวจสอบ การประเมินผลเป็นการนำเสนอผลในรูปแบบ ที่เหมาะสม และในเวลาที่เหมาะสม เพื่อสามารถนำเอาผลไปปรับใช้ในการวางแผนและ ผู้จัดการโครงการ ส่วนการติดตามตรวจสอบ และ วิธีการที่ถูกนำเสนอเพื่อมุ่งเน้นไปที่การประเมินผล รายงานผล เป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับการ ประเมินโครงการ เพราะเป็นการนำเสนอข้อมูลและ รายละเอียดต่าง ๆ ทั้งในด้านข้อมูลตามวัตถุประสงค์ เอกสาร ภาพถ่าย หรือคลิปวิดีโอ เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับผลของการดำเนินโครงการดังกล่าว สอดคล้องกับ มาร์ติเนลลี และ มิลโลเซวิก (Martinelli & Milosevic, 2016: 352) ที่ได้แสดง ความคิดเห็นว่า การรายงานผลการดำเนินงาน โครงการ จะเกี่ยวข้องกับเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญ เกี่ยวกับสถานะการดำเนินงานของโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสังเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อมูล ที่มีความหมาย และการสื่อสารข้อมูลผลการ ดำเนินงานโครงการ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียได้รู้ เข้าใจความคืบหน้าของโครงการตามวัตถุประสงค์ การรายงานผลการดำเนินงาน โครงการที่มี ประสิทธิภาพ สนับสนุนทั้งสองส่วนประกอบที่ สำคัญดังกล่าว และการนำเสนอรายงานผลจะต้องทำ โดยเปิดเผยและโปร่งใส

4. ขั้นการนำผลที่ได้ไปปรับปรุง/พัฒนา ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย ดังนี้ 1) คณะครูนำผล จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นแนวทางในการพัฒนา ต่อไป 2) ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันขยายผลการ นำผลไปปรับปรุงและพัฒนา เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เพราะเป็นการนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ถึง สาเหตุของความสำเร็จหรือล้มเหลวที่เกิดขึ้น หาก สำเร็จจะต้องพัฒนาต่อไป แต่หากล้มเหลว ต้องปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องกับ มูตาเฟลิจา และ สตรอมเบิร์ก (Mutafelija & Stromberg, 2009: 16) อธิบายกิจกรรมขั้นการปรับปรุง/พัฒนา (Act) ไว้ว่า ถ้าผลลัพธ์ที่ต้องการประสบความสำเร็จกระบวนการ ที่เป็นระเบียบแบบแผน การพัฒนาแผนการฝึกอบรม จะถูกนำไปใช้และติดตามผล เราควรเริ่มจากวงจร PDCA อีกครั้งเพื่อแก้ไขปรับปรุงต่อไป แต่หากต้องการ ผลที่ไม่ประสบความสำเร็จ เราควรเริ่มต้นวงจร PDCA ใหม่และหาทางเลือกใหม่และวิธีการแก้ปัญหา

2. ความพึงพอใจของครูที่ต่อกระบวนการ บริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JIPP เพื่อส่งเสริม ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา โรงเรียนวัดโคกทอง จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย ดังนี้ การใช้กิจกรรมจิตศึกษา การสร้างวิถีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การที่ครูมีความพึงพอใจในกิจกรรมจิตศึกษามากที่สุด เป็นเพราะกิจกรรมจิตศึกษาเป็นนวัตกรรมของ โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา ที่ได้ทดลองใช้มากกว่า 10 ปี แล้วได้ผลที่เกิดกับตัวผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นเมื่อคุณครู โรงเรียนวัดโคกทอง ได้นำ นวัตกรรมดังกล่าวมาใช้ ย่อมเกิดผลตัวผู้เรียน เช่นเดียวกัน สอดคล้องกับ วิเชียร ไชยบัง (2558: 15)

กล่าวว่า ปัจจุบันได้พบว่า เมื่อครูใช้กระบวนการจิตศึกษาเพื่อขัดเกลาเด็ก ในขณะเดียวกันนั้น ครูก็ได้ขัดเกลาตนเองไปด้วย จิตศึกษา จึงกลายเป็นส่วนสำคัญของโรงเรียนในการพัฒนาครู เพื่อยกระดับจิตวิญญาณของครูให้มีหัวใจของความเป็นครู อย่างแท้จริง ส่วนตัวเด็กได้ยกระดับความฉลาดทางด้านจิตวิญญาณ และความฉลาดด้านอารมณ์ จนมีโอกาสที่จะไปถึงปัญญาภายใน

3. การประเมินทักษะของทักษะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนวัดโลกทอง จังหวัดราชบุรี มีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพทักษะก่อนใช้กระบวนการบริหารสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบ JIPP อยู่ในระดับปรับปรุง และมีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพหลังใช้กระบวนการบริหารสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบ JIPP อยู่ในระดับพอใช้ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนระดับคุณภาพทักษะทั้งสองครั้ง พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพทักษะหลังใช้กระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JIPP สูงกว่าก่อนใช้กระบวนการบริหารสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบ JIPP อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เห็นเช่นนี้ ก็เพราะขึ้นอยู่กับปัจจัยทั้ง 3 ด้านคือ การจัดกิจกรรมจิตศึกษา การสร้างวิถีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่า กิจกรรมจิตศึกษา เป็นกิจกรรมที่ใช้พัฒนาความฉลาดทางด้านอารมณ์ของนักเรียนในขณะเดียวกัน นวัตกรรมนี้ยังช่วยพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูที่ดีอีกด้วย การที่นักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีนั้น ขึ้นอยู่กับมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ โดยเฉพาะความพร้อมทางด้านอารมณ์ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ดีของนักเรียนในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งกิจกรรมจิตศึกษาจะช่วยปรับอารมณ์ ปรับคลื่นสมองของผู้เรียนให้พร้อมก่อนที่จะเรียนรู้ จิตศึกษายังช่วยหล่อหลอมและกล่อมเกลา

ลักษณะของครูให้ใจเย็น สงบ รู้จักรอคอยมากขึ้น กิจกรรมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ส่วนกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ช่วยฝึกฝนและพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอผลงาน เป็นการฝึกทักษะการสื่อสาร กิจกรรมที่ลงมือปฏิบัติจริง เป็นการฝึกทักษะทักษะชีวิตและทักษะการแก้ปัญหา การคิดโครงการหรือกิจกรรมช่วยฝึกทักษะการคิด สอดคล้องกับวิเชียร ไชยบัง (2558: 11-12) กล่าวว่า ทั้ง 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมจิตศึกษา การสร้างวิถีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นนวัตกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตอย่างปกติสุข ในศตวรรษที่ 21 กิจกรรมจิตศึกษา เป็นนวัตกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนไปถึงปัญญาภายในได้แก่ การมีจิตใจใหญ่เพื่อรักได้อย่างมหาศาล การเคารพคุณค่าตัวเองและคนอื่น เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างภราดรภาพ การมีสติขำขันเพื่อเท่าทันอารมณ์ การมีสมาธิเพื่อกำกับความเพียรให้สำเร็จ การมีความรับผิดชอบต่อตัวเองและผู้อื่น การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ (Active Learning) ที่จะทำให้ผู้เรียนไปถึงปัญญาภายนอกได้ เช่น ทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ทักษะการเขียน ทักษะคณิตศาสตร์และเทคโนโลยี ทักษะการคิด ทักษะการใช้ชีวิต และทักษะความร่วมมือ ส่วนการสร้างวิถีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นนวัตกรรมสำหรับองค์กร เพื่อมุ่งพัฒนาครูและพัฒนาองค์กร โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ สร้างการเรียนรู้ของครูร่วมกันเพื่อให้ทุกคนได้ยกระดับความรู้ ความเข้าใจ ในสิ่งที่จะสอน มีทักษะการจัดการเรียนการสอนและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู และยังสอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2556:

35-39) ที่กล่าวถึง การเรียนรู้แบบ PBLว่าเป็นการเรียนการสอนที่มีการฝึกค้นหาความรู้ และต้องตัดสินใจเลือกข้อมูลกรณีค้นพบความรู้หลายชุดต้องเรียนโดยฝึกเอาความรู้สมัยใหม่ศตวรรษที่ 21 มาใช้การเขียนรายงานการเรียนรู้ของตนเองระหว่างทำโครงการการนำเสนอ (Presentation) เพื่อสรุปภาพรวม มีการสังเคราะห์การเรียนรู้ของเขา มีการทบทวนว่าผู้เรียนทำโครงการนี้เราได้เรียนรู้อะไร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการวิจัยที่พบว่า ทักษะที่มีการพัฒนามากที่สุดคือทักษะการคิด จึงควรสนับสนุนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอย่างจริงจังในสถานศึกษา

2. จากการวิจัยที่พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมจิตศึกษามากที่สุดจึงควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมจิตศึกษาที่หลากหลายเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียน อบรม และ จัดเกลาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดกับผู้เรียน

3. จากการวิจัยที่พบว่า จุดเริ่มการพัฒนาคือการไปเรียนรู้จากโรงเรียนต้นแบบแล้วนำกลับมาพัฒนาโรงเรียนของตน จึงควรส่งเสริมให้มีการศึกษาดูงานการจัดการศึกษาโรงเรียนต้นแบบหรือโรงเรียนเครือข่าย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการบริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ JIPP เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2558). **การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประดับ บุญธรรม. (2551). **ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี : พหุกรณีศึกษา / ประดับ บุญธรรม**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิจิต ฤทธิจรูญ. (2545). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: แฮสอ็อปเคอร์มีสท์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิเชียร ไชยบัง. (2558). **โรงเรียนนอกกะลา**. บุรีรัมย์: อภิชาตการพิมพ์.
- สนิท นันทชัย. (2549). **แนวคิดของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงราย**. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน ๒๕๕๔)**. กรุงเทพมหานคร.

สุรพงษ์ ไชยวงศ์. (2555). **การจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการตามวิถีชีวิตและชุมชนหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551**. ค้นเมื่อ เมษายน, 16, 2559, จาก <http://nakorns.nfe.go.th/downloadfiles/ML.doc>.

Becerra E. H. (1995). **Monitoring and evaluation of watershed management project achievements 1**. Rome: Food and agriculture organization of the united Nations.

Cousins, D. D. (1998). **Medication used: A systems approach to reducing errors**. Illinois: Joint commission.

DuFour, R. & DuFour, R. (2010). **Learning by doing: A handbook for professional learning communities at work TM** (2nd Edition). Indiana solution tree press.

Kerins, A. T. (2010). **An adventure in service-learning: Developing knowledge**. Values and Aldershot: Gower publishing limited.

Klaus, S. (2014-2015). **The global competitiveness report 2014-2015**. eneva: SRO-Kundig Press.

Lasser, J. K. & Lasser's J.K. (2009). **Your income tax 2010: For preparing your 2009 tax return**. New York: John Wiley & Sons.

Martinelli, R. & Milosevic, D. Z. (2016). **Project management tool Box: Tools and techniques for the practicing project manager**. New Jersey: John Willey & Son.

Mitchell, S. A. & Walton-Fisette, J. L. (2015). **The essentials of teaching physical education: curriculum, instruction, and assessment**. Verginia: SHAPE America-Society of health and physical educators.

Mutafelija Boris & Stromberg Harvey. (2009). **Process improvement with CMMI® v1.2 and ISO standards**. New York: CRC Press.

Roberts, S. M. & Pruitt E. Z. (2009). **Schools as professional learning communities**. (2nd). California: Corwin Press.

Royse, D., Thyer, B. A. & Padgett D. K., (2010). **Program evaluation: An introduction**. California: WADSWORTH.

Summers, M. V. (1993). **Wisdom from the greater community volume II**. Colorado: The society for the new message.

Wang, Y. (2011). **Education management, education theory and education application**. Heidelberg: Springer.